

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 389
din 08.07.2008

Dosar nr: 421/2008

Petiția nr: 5.792/15.04.2008

Petent: Asociația Nevăzătorilor din România, Asociația Nevăzătorilor din România - Filiala Sibiu

Reclamat: Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu

Obiect: nerespectarea drepturilor persoanelor nevăzătoare

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și sediul petenților

I.1.1. Asociația Nevăzătorilor din România, Str. Vatra Luminoasă nr. 108 bis, sector 2, București

I.1.2. Asociația Nevăzătorilor din România - Filiala Sibiu, Str. Avram Iancu nr. 8, Sibiu, județul Sibiu

I.2. Numele și sediul reclamatei

I.2.1. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 2, Sibiu, județul Sibiu

II. Obiectul sesizării

Petenții arată că prin refuzul de a acorda bilete gratuite însoțitorilor persoanelor nevăzătoare se crează o situație de discriminare.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenții consideră că prin refuzul de a acorda bilete gratuite însoțitorilor persoanelor nevăzătoare se crează o situație de discriminare. Acest refuz s-a întâmplat doar în județul Sibiu.

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru data de 24.06.2008 (filele 4-6 din dosar).

La audierea din 24.06.2008 s-a prezentat primul petent, reprezentând interesele și celui de-al doilea petent.

La dosar a trimis punct de vedere Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu, prin **Adresa nr. 10857/18.06.2008** (semnată de

Serghievici Lucia, șef serviciu DFPH, Cracea Marius, consilier, înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării — în continuare CNCD — cu **nr. 8.789/23.06.2008**, **Adresa nr. 11069/20.06.2008** (semnată de

serviciul juridic, înregistrată la CNCD cu **nr. 8.780/23.06.2008** și cu **nr. 8.764/20.06.2008**)

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

Petenta, organizație neguvernamentală care promovează interesele persoanelor nevăzătoare, prin **Petiția nr. 5.729/15.04.2008** (fila 1 din dosar), trimite spre soluționare la CNCD o adresă primită de la filiala din Sibiu, arătând că în pofida intervențiilor asociației autoritățile județului Sibiu refuză să aplice prevederile legale.

Adresa filialei din Sibiu (fila 2 din dosar) arată că în ciuda prevederilor legale, după nenumărate intervenții la autoritățile locale și naționale, pentru transportul interurban al persoanelor cu dizabilitate vizuală gravă cu statut de pensionar de invaliditate li se acordă 12 bilete de călătorie cu mențiunea în adeverința de călătorie „fără însoțitor”. De această discriminare au parte și persoanele asistate în centre rezidențiale cât și persoanele care urmează cursurile învățământului special.

Ulterior primul petent au depus la dosar, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 8.943/26.06.2008** (filele 20-22 din dosar), declarații privind aplicare prevederile legale din Bihor, Sălaj, Botoșani, București, Ilfov, Ialomița, Călărași, arătând că nevăzătorii din aceste județe beneficiază de 12 bilete speciale de călătorie pentru ei ca persoane cu dizabilități și 12 bilete de călătorie pentru însoțitor, potrivit **Legii nr. 448/2006**.

Reclamatul, prin **Adresa nr. 10857/18.06.2008** (fila 17 din dosar), a informat CNCD cu privire la dispunerea măsurilor necesare, arătând că s-a

procedat la acordarea facilităților, în conformitate cu încadrarea în grad de handicap a beneficiarilor.

Anexează adresa trimisă către al doilea petent (filele 18-19 din dosar).

Prin **Adresa nr. 11069/20.06.2008** (fila 10 din dosar), solicită dezbaterea în lipsă și retrimite **Adresa nr. 10857/18.06.2003**.

S-a solicitat un punct de vedere din partea Consiliului Județean Sibiu (fila 7 din dosar) și din partea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap (fila 8 din dosar).

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap a trimis un punct de vedere prin **Adresa nr. 10028/24.06.2008** (fila 23 din dosar), semnată de [nume], înregistrată la CNCD cu **nr. 9.302/04.07.2008**, prin care se consideră că situația s-a reglementat.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că reclamatul nu a oferit, conform prevederilor legale, bilete gratuite pentru însoțitorii persoanelor nevăzătoare.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Constituția României, prin art. 16 alin. 1 garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”. Potrivit **Constituției României**, art. 20 alin 1, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 14 prevede: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 1 prevede interzicerea generală a discriminării:

„Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), republicată, la art. 2 alin. 1 stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților

fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Conform art 2, alin. (4) din **O.G. nr. 137/2000**, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, actualizată, are următoarele prevederi relevante:

„Art. 6

Persoanele cu handicap beneficiază de drepturi la:

- a) ocrotirea sănătății - prevenire, tratament și recuperare;
- b) educație și formare profesională;
- c) ocuparea și adaptarea locului de muncă, orientare și reconversie profesională;
- d) asistență socială, respectiv servicii sociale și prestații sociale;
- e) locuință, amenajarea mediului de viață personal ambiant, transport, acces la mediul fizic, informațional și comunicațional;
- f) petrecerea timpului liber, acces la cultură, sport, turism;
- g) asistență juridică;
- h) facilități fiscale;
- i) evaluare și reevaluare prin examinarea la domiciliu a persoanelor nedepasabile de către membrii comisiei de evaluare, la un interval de 2 ani.

Art. 7

(1) Promovarea și respectarea drepturilor persoanelor cu handicap revin, în principal, autorităților administrației publice locale unde își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap și, în subsidiar, respectiv complementar, autorităților administrației publice centrale, societății civile și familiei sau reprezentantului legal al persoanei cu handicap.

(2) În baza principiului egalizării șanselor, autoritățile publice competente au obligația să asigure resursele financiare necesare și să ia măsuri specifice pentru ca persoanele cu handicap să aibă acces nemijlocit și neîngrădit la servicii.

Art. 8

(1) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap și celelalte autorități publice centrale și locale au obligația să asigure, potrivit prezentei legi, condițiile necesare pentru integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap.

(2) Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap elaborează politici și asigură monitorizarea și controlul respectării drepturilor persoanelor cu handicap.

(3) În vederea realizării dispozițiilor prevăzute la alin. (2), Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap poate încheia parteneriate cu organizații neguvernamentale ale persoanelor cu handicap, care reprezintă

interesele acestora sau care desfășoară activități în domeniul promovării și apărării drepturilor omului.

[...]

Secțiunea a 5-a

Transport

Art. 22

Autoritățile administrației publice locale au obligația să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap:

- a) să achiziționeze mijloace de transport în comun adaptate;
- b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulație în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare;
- c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoanele juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap.

Art. 23

(1) Persoanele cu handicap grav și accentuat beneficiază de gratuitate pe toate liniile la transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață și cu metroul.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și următoarele persoane:

- a) însotitorii persoanelor cu handicap grav, în prezența acestora;
- b) însotitorii copiilor cu handicap accentuat, în prezența acestora;
- c) însotitorii adulților cu handicap auditiv și mintal accentuat, în prezența acestora, pe baza anchetei sociale realizate de către asistentul social din cadrul compartimentului specializat al primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap;
- d) asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav;
- e) asistenții personali profesioniști ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat.

(3) Legitimația pentru transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață este valabilă pe întregul teritoriu al țării, fiind recunoscută de toate regiile de transport local, și este eliberată de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, costurile fiind suportate din bugetele județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București.

(4) Sumele aferente dreptului prevăzut la alin. (1) și (2) se asigură din bugetele locale.

(5) Modalitatea de acordare a gratuității și cuantumul acesteia se stabilesc prin hotărâre a consiliilor locale.

Art. 24

(1) Persoanele cu handicap grav beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 12 călătorii dus-întors pe an calendaristic.

(2) Beneficiază de prevederile alin. (1) și următoarele persoane:

- a) însotitorii persoanelor cu handicap grav, numai în prezența acestora;

b) asistenței personale ai persoanelor cu handicap grav.

(3) Persoanele cu handicap accentuat beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 6 călătorii dus-întors pe an calendaristic.

(4) Beneficiază de prevederile alin. (3) și însoțitorii copiilor cu handicap accentuat, numai în prezența acestora.

(5) Persoanele cu afecțiuni renale care necesită hemodializă în alte localități decât cele de domiciliu beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial și peste numărul de călătorii prevăzut, în funcție de recomandarea centrului de dializă.

(6) Beneficiază de prevederile alin. (5) și asistenții personali sau însoțitorii persoanelor cu handicap care necesită hemodializă.

(7) Sumele aferente drepturilor prevăzute la alin. (1)-(6) se asigură din bugetul de stat prin bugetul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(8) Modalitatea de acordare a drepturilor prevăzute la alin. (1)-(6) se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

[...]

Art. 37

(1) Pe perioada îngrijirii și protecției persoanei cu handicap grav, pe baza contractului individual de muncă, asistentul personal are următoarele drepturi:

a) salariu de bază stabilit potrivit dispozițiilor legale privind salarizarea asistentului social cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, precum și spor de vechime și alte sporuri aferente acordate în condițiile legii;

b) program de lucru care să nu depășească în medie 8 ore pe zi și 40 de ore pe săptămână;

c) concediu anual de odihnă, potrivit dispozițiilor legale aplicabile personalului încadrat în instituții publice;

d) transport urban gratuit, în condițiile prevăzute la art. 23;

e) transport interurban, în condițiile prevăzute la art. 24.

(2) Pe perioada concediului de odihnă, angajatorul are obligația de a asigura persoanei cu handicap grav un înlocuitor al asistentului personal, inclusiv în cazul în care asistentul personal este rudă până la gradul al IV-lea inclusiv a acesteia.

(3) În situația în care angajatorul nu poate asigura un înlocuitor al asistentului personal, persoanei cu handicap grav i se acordă o indemnizație echivalentă cu salariul net al asistentului personal sau găzduirea într-un centru de tip respiro.

[...]

Art. 47

(1) Pe perioada îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat, asistentul personal profesionist beneficiază de următoarele drepturi:

a) salariul de bază stabilit potrivit dispozițiilor legale privind salarizarea asistentului social cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul

bugetar, altele decât cele cu paturi, precum și spor de vechime și alte sporuri aferente acordate în condițiile legii;

b) un spor de 15% calculat la salariul de bază, pentru suprasolicitare neuropsihică și condiții de muncă deosebite în care își desfășoară activitatea;

c) un spor de 15% calculat la salariul de bază, pe perioada în care are în îngrijire și protecție cel puțin două persoane adulte cu handicap grav sau accentuat;

d) un spor de 25% calculat la salariul de bază, pe perioada în care are în îngrijire și protecție o persoană adultă cu handicap grav sau accentuat, infectat cu HIV ori bolnav de SIDA.

(2) Asistentul personal profesionist beneficiază și de alte drepturi, după cum urmează:

a) consiliere și sprijin din partea specialiștilor de la direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, ori a furnizorilor de servicii sociale, în vederea îndeplinirii obligațiilor ce îi revin cu privire la îngrijirea și protecția persoanei adulte cu handicap grav sau accentuat;

b) decontarea cheltuielilor de transport interurban, cazare și masă, în cazul în care deplasarea se face în interesul adultului cu handicap grav sau accentuat, în condițiile stabilite pentru personalul din sectorul bugetar;

c) transport urban gratuit, în condițiile prevăzute la art. 23.

(3) Pe perioada concediului de odihnă, angajatorul are obligația de a asigura persoanei cu handicap grav sau accentuat un înlocuitor al asistentului personal profesionist ori găzduirea într-un centru de tip respiro."

Colegiul director, în analiza cazului, s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care legat de articolul 14 (*Interzicerea discriminării*) al **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, ratificată de **România prin Legea 30/1994**, apreciază că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din **Convenție**, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Totodată în hotărârea dată în cazul *THLIMMENOS vs. GRECIA* din 6 aprilie 2000, Curtea a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”.

Colegiul director, în conformitate cu practica internațională, consideră că nerespectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități (asigurarea accesului în locuri publice, asigurarea acomodării rezonabile etc.) reprezintă o discriminare în sine, întrucât această categorie de persoane se află în situație diferită față de alte categorii, prin urmare și tratamentul trebuie să fie diferit și, în consecință, în astfel de situații nu se poate aplica testul comparabilității.

Totodată Colegiul director, în analiza cazului, a constatat că în toate județele din România legea a fost corect aplicată, cu excepția județului Sibiu. Mai

mult, deși reclamații au solicitat reglementarea situației, revenirea la legalitate s-a produs cu mare întârziere (6 luni), și numai după ce s-a implicat CNCD în soluționare petiției, nu și la sesizarea petenților.

Reclamatul nu a invocat nici o justificare privind neacordarea gratuității de transport pentru însoțitori.

În concluzie, refuzul reclamatului de a acorda bilete gratuite și însoțitorilor persoanelor nevăzătoare se poate interpeta în sensul că prin efectele pe care le-a generat a defavorizat nejustificat persoanele nevăzătoare din județul Sibiu.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, prin unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate în petiție reprezintă discriminare conform art. 2 al. 4 al **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată;
2. Recomandă reclamatului să ia măsuri pentru prevenirea repetării unor fapte similare în viitor.
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților, Consiliului Județean Sibiu, Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: —

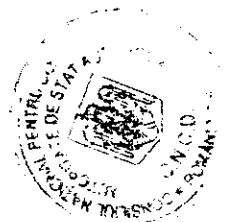
VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA – Membru

VASILE MONICA – Membru

Data redactării 09.07.2008

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal de 15 zile, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

